

Kulturdepartementet
Medieenheten
103 33 Stockholm

Rapporten "Förhandsgranskning av nya tjänster"

Svenska Tidningsutgivareföreningen (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad rapport och får anföra följande.

1. Bakgrund

TU noterar inledningsvis att bakgrunden till rapporten är EU-kommissionens sk meddelande om tillämpningen av reglerna om statligt stöd på radio och tv i allmänhetens tjänst, som efter en revidering antogs i juni 2009. Detta innebär ett krav på att medlemsstaterna inför en förhandsprövning av nya tjänster.

Regeringen har också i public service-propositionen (prop. 2008/09:195) aviserat att *"nya permanenta programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som SR, SVT och UR vill lansera under tillståndspanen ska anmälas till regeringen för godkännande."* Det är sålunda med den ramen och mot den bakgrunden de förslag som läggs fram i rapporten ska bedömas.

2. Vad ska anmälas?

I rapporten föreslås att public service-bolagen själva ska ha företräde när det gäller att avgöra vad som ska anmälas för godkännande.

Det kan givetvis tyckas vara en bakvänd ordning att den som ska granskas själv står för urvalet av vad som ska granskas, men det är svårt att tänka sig en annan ordning utan alltför stor extern inblandning i bolagens verksamheter. TU kan därför godta förslaget, givet att desto större krav i efterhand i stället får ställas på uppföljningen av vad som anmälts (se p. 6 i detta yttrande).

I rapporten anges dock uttryckligen att nya radio- och tv-kanaler, liksom väsentliga ändringar av befintliga tjänster ska anmälas för godkännande. Detsamma gäller nya permanenta kanaler på Internet.

TU tillstyrker förslaget.

Det som kan komma att ge upphov till meningsskiljaktigheter lär vara det som i rapporten kallas "Annan tjänst av större betydelse", och som likaså ska anmälas för godkännande.

TU delar uppfattningen att det knappast är meningsfullt att försöka lista vilka tjänster det här handlar om eftersom en sådan lista snabbt lär bli föråldrad. TU vill dock understryka vikten av att en prövning av dessa tjänster – som inte sällan kan antas ligga såväl i public service-uppdragets utkanter som ha en marknadspåverkande effekt – verkligen kommer till stånd. Det är också viktigt att vad som är av "större betydelse" inte bedöms enbart i kvantitativa termer utan att man också ser till tjänstens art.

3. Försöksverksamhet

I rapporten anges att försöksverksamheter ska kunna äga rum utan ett förhandsgodkännande. Någon tidsgräns ställs inte upp utan public service-bolagen förutsätts i sina årsredovisningar till Granskningsnämnden redogöra för vilka verksamheter som lanserats som försök och vilken försökstid som planerats.

Enligt TU:s mening är det en alltför lättsinnig hållning. En bestämd tidsgräns, förslagsvis som längst sex månader, bör fastställas för en försöksverksamhet. Det bör också krävas att den ansvariga myndigheten informeras om att försöksverksamheten ska äga rum innan den påbörjas.

Om ytterligare tid behövs innan det går att ta ställning till om verksamheten ska bli permanent, bör krävas en förnyad anmälan och ett medgivande till förlängd försökstid av den myndighet som prövar ärendet.

Efter en försöksperiods utgång bör en utvärdering alltid göras som kan läggas till grund för prövningen av om tjänsten ska få bli permanent.

4) Hanteringen av en anmälan

I rapporten preciseras i sex punkter vad en anmälan ska innehålla. TU har inga invändningar mot dessa, men vill understryka att det anmälade företagets egen bedömning av tjänstens marknadspåverkan självfallet inte får ersätta den objektiva bedömning därav, som den myndighet som prövar ärendet ska göra.

I rapporten föreslås vidare att den kortfattade sammanfattning som ska medfölja en anmälan omedelbart ska offentliggöras, så att vem som vill kan lämna synpunkter på den tilltänkta tjänsten. Det föreslås att inbjudan att lämna synpunkter ska publiceras på myndighetens hemsida och skickas ut i nyhetsbrev och att remisstiden ska vara tre veckor.

TU tillstyrker förslagen. Det är viktigt att det ges uppmärksamhet åt att en ny tjänst anmäls för godkännande och att ett remissförfarande inletts, så att alla berörda kan komma till tals. Det kan därutöver övervägas om inte det aktuella public service-bolaget i sina egna sändningar bör upplysa om saken, på samma sätt som man i dag t ex upplyser om t ex utslag från Granskningsnämnden.

TU förutsätter vidare att den som vill ta del av en anmälan får göra det i sin helhet och inte bara ta del av en sammanfattning.

5. Bedömningen av en anmälan

Det som ska bedömas är dels den nya tjänstens värde och förhållande till public service-uppdraget, dels dess marknadspåverkan.

I rapporten föreslås att dessa bedömningar ska göras av den nya Myndigheten för radio och tv, som kommer att bildas efter en sammanslagning av Radio- och TV-verket och Granskningsnämnden för radio och tv.

Enligt TU:s mening kan den nya myndigheten vara bäst lämpad för den förstnämnda uppgiften, men knappast för bedömningen av marknadspåverkan. Enligt TU:s mening bör den bedömningen i stället göras av Post- och Telestyrelsen (PTS).

PTS har redan i dag att följa utvecklingen av konkurrensen på det med en tilltagande konvergens närliggande området för elektronisk kommunikation och torde därför ha goda förutsättningar att göra en kompetent prövning. TU delar sålunda inte rapportens påstående om att PTS saknar "särskild marknadskunskap" – tvärtom bör man vara väl lämpade för uppgiften.

För att inte ha en ordning med två myndigheter kan förslagsvis Myndigheten för radio och tv ha huvudansvaret, men vid sin prövning överlämna bedömningen av marknadspåverkan till PTS.

I rapporten anges vidare att det huvudsakliga underlaget för bedömningen av marknadspåverkan utgörs av "anmälan och remissvaren". TU vill dock understryka att myndigheten själv naturligtvis måste göra en grundlig prövning och inte bara förlita sig på vad som uppgetts i anmälan eller uppmärksammats i remissvaren.

I rapporten nämns att saker att ta i beaktande kan vara om tjänsten kan tänkas avskräcka andra aktörer från att göra investeringar eller om den tvärt om leder till att investeringar görs eller om tjänsten leder till att användare sluta använda andra tjänster. Enligt TU:s mening är detta mycket viktiga parametrar. En annan viktig parameter är naturligtvis om tjänsten bedrivs självständigt eller i samarbete med andra externa aktörer, där det sistnämnda kan bidra till att minska – men självfallet inte utesluter - risken för negativ marknadspåverkan.

Enligt rapporten ska regeringen inom tre månader efter att anmälan inkommit fatta det slutliga beslutet. TU avstyrker att regeringen ska fatta det beslutet. Det framstår som olämpligt att regeringen ska fatta konkreta beslut om public service-företagens tjänster. I stället bör beslutet fattas av den ansvariga myndigheten som gjort prövningen och det bör finnas en möjlighet att överklaga beslutet av berörda parter. Överklaganden bör behandlas skyndsamt.

6. Uppföljningen

I dag redovisar public service-bolagen årligen till Granskningsnämnden hur de uppfyllt sitt public service-uppdrag. I rapporten föreslås att de även ska redovisa de förändringar som genomförts under året, t ex om nya tjänster startats och varför man i förekommande fall inte anmält dem.

Om en tjänst inte anmälts och den ansvariga myndigheten anser att det borde ha gjorts ska - enligt rapportens förslag - myndigheten påtala detta i sin årliga bedömning. En tredje part som anser att en tjänst borde ha anmälts ska likaså kunna påtala detta för den ansvariga myndigheten, som då kan ta upp det i sin bedömning.

Enligt TU:s mening ger detta vissa garantier för att man inte bara struntar i att anmäla en tjänst, men det är otillräckligt att detta är något som enbart kan uppmärksammas i en rapport en gång om året.

TU föreslår därför att den ansvariga myndigheten ges rätt att direkt anmoda public service-företagen att genast anmäla en tjänst om detta inte har skett och man anser att den bör prövas för godkännande. Myndigheten bör kunna förena en sådan anmodan med vite och även besluta att tjänsten, i avvaktan på myndighetens beslut, tills vidare ska inhibieras.

Stockholm den 8 april 2010

TU

Anna Serner

Per Hultengård